

Spis treści

Wstęp.....	7
Wykaz skrótów.....	17
1. Administracja zabezpieczenia społecznego.....	19
1.1. Rola administracji publicznej w obszarze bezpieczeństwa socjalnego.....	19
1.2. Administracja powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych.....	25
1.3. Administracja systemów szczególnych.....	29
1.3.1. Rolniczy system ubezpieczenia społecznego.....	30
1.3.2. System zaopatrzenia społecznego.....	31
1.4. Instytucje współdziałające w realizacji zadań bezpieczeństwa socjalnego.....	32
1.4.1. Narodowy Fundusz Zdrowia.....	34
1.4.2. Urzędy pracy i ośrodki pomocy społecznej.....	35
1.4.3. Państwowa Inspekcja Pracy.....	36
1.4.4. Instytucje wymiaru sprawiedliwości.....	37
2. Bezpieczeństwo w obszarze społecznym.....	41
2.1. Podstawy prawne.....	41
2.2. Przedmiot ochrony ubezpieczenia społecznego.....	48
2.3. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego.....	49
2.4. Finansowanie świadczeń.....	52
2.5. Działania prewencyjne.....	53
2.5.1. Prewencja rentowa.....	54
2.5.2. Prewencja wypadkowa.....	55
2.6. Inne zadania ustawowe.....	56
3. Stan wiedzy społeczeństwa o ubezpieczeniach społecznych i ich organizacji.....	60
3.1. Cel badań empirycznych.....	60
3.2. Badania CBOS.....	61
3.3. Badanie satysfakcji klientów I.....	63
3.4. Badanie satysfakcji klientów II.....	65
3.5. Badania mystery shopping.....	66
3.6. Badania własne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.....	68

3.7. Badania autorskie w zakresie bezpieczeństwa socjalnego	70
3.7.1. Badanie 2005.....	70
3.7.2. Badanie 2010-2013	71
3.7.3. Badanie 2014-2015	74
3.8. Wnioski z przeprowadzonych badań	83
4. Rola Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej oraz współpracy międzynarodowej	87
4.1. Istota koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej.....	88
4.2. Instytucje publiczne uczestniczące w realizacji przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego	91
4.2.1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych.....	92
4.2.2. Komisja Administracyjna i Komitet Doradczy	92
4.2.3. Komisja Administracyjna ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego	93
4.2.4. Komitet Doradczy ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego	95
4.3. Współpraca ZUS z międzynarodowymi organizacjami i zagranicznymi instytucjami zabezpieczenia społecznego	95
4.3.1. Uwagi ogólne	95
4.3.2. Międzynarodowe Stowarzyszenie Zabezpieczenia Społecznego.....	96
4.3.3. Europejska Platforma Zabezpieczenia Społecznego	98
4.3.4. Europejskie Stowarzyszenie Lekarzy Orzeczników	98
4.3.5. Bank Światowy	98
5. Kontrola realizacji obowiązków ubezpieczenia społecznego.....	101
5.1. Pojęcie i rodzaje kontroli	101
5.2. Działania kontrolne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	104
5.2.1. Podstawy prawne prowadzenia kontroli.....	104
5.2.2. Cel, zakres i zasady postępowania kontrolnego.....	105
5.2.3. Kontrola prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich od pracy oraz formalna kontrola zaświadczeń lekarskich.....	107
5.2.4. Kontrola wykonywania przez płatników składek i ubezpieczonych obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych.....	108
5.2.5. Kontrola prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby oraz wystawiania zaświadczeń lekarskich	111
5.2.6. Aspekty współpracy międzynarodowej w dziedzinie kontroli w Unii Europejskiej	113

5.2.7. Ocena przyczyn, skutków i konsekwencji postępowania kontrolnego	114
6. Zarządzanie procesami w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.....	117
6.1. Cel wprowadzenia zarządzania procesowego	117
6.2. Zarządzanie procesami w instytucji publicznej.....	119
6.3. Zarządzanie przez jakość.....	122
6.3.1. Normy ISO	123
6.3.2. Benchmarking	125
6.3.3. Centra kompetencji i usług wspólnych	127
6.4. Ocena jakości przez klientów	130
6.5. Zarządzanie ryzykiem.....	134
7. Polityka personalna Zakładu	139
7.1. Zarządzanie zasobami ludzkimi	139
7.2. Kodeks Postępowania Pracowników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	144
7.3. Planowanie zatrudnienia.....	145
7.4. Proces rekrutacji pracowników	146
7.4.1. Potrzeby i wymagania Zakładu – karty opisu stanowisk pracy	147
7.4.2. Nabór pracowników	147
7.4.3. Adaptacja nowo zatrudnianych oraz badanie przyczyn odejść pracowników.....	149
7.5. Podnoszenie kwalifikacji.....	151
7.6. System okresowych ocen pracowników.....	153
8. Zarządzanie finansami publicznymi w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.....	155
8.1. Sektor finansów publicznych.....	155
8.2. Zadania Zakładu jako jednostki sektora finansów publicznych	158
8.3. Sytuacja finansowa Zakładu, Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytur Pomostowych i Funduszu Rezerwy Demograficznej	159
8.3.1. Budżet Zakładu	159
8.3.2. Budżet Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Emerytur Pomostowych i Rezerwy Demograficznej.....	162
8.4. Plan finansowy jako podstawa zarządzania finansami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.....	166
8.5. Wieloletnie prognozy wpływów i wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	169
8.6. Zarządzanie płynnością finansową Funduszy	171

8.7. Regulacje i zasady ekonomiczno-finansowe zapisane w politykach rachunkowości obowiązujących w Zakładzie	173
8.8. Strategia rozwoju Zakładu na lata 2013-2015 w perspektywie finansów	175
8.9. Kontrola zarządcza jako narzędzie zarządzania finansami w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.....	177
9. Obszar informacji niezbędny do realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa socjalnego realizowanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zarządzanie komunikacją.....	181
9.1. Informacje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych niezbędne do wykonywania obowiązków	181
9.1.1. Prace prognostyczne i analityczne prowadzone w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych	183
9.1.2. Badania statystyczne oddziałujące na regulacje systemowe	184
9.1.3. Badania statystyczne ukierunkowane na zarządzanie instytucją....	187
9.1.4. Baza wiedzy o statystyce ubezpieczeń społecznych	188
9.2. Zarządzanie komunikacją w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych	189
10. Propagowanie wiedzy o ubezpieczeniach społecznych.....	193
10.1. Obowiązek informowania o bezpieczeństwie socjalnym	193
10.2. Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań o charakterze edukacyjnym	195
10.3. Zadania edukacyjne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	197
10.3.1. Uwarunkowania prawne.....	197
10.3.2. Działania edukacyjno-informacyjne o charakterze indywidualnym	199
10.3.3. Działalność medialna	200
10.3.4. Działalność naukowo-dydaktyczna	203
Zakończenie.....	206
Bibliografia.....	215
Spis tabel	232
Spis rysunków	232
Załącznik nr 1. Kwestionariusz ankiety 2011-2013	234
Załącznik nr 2. Kwestionariusz ankiety 2014-2015	238